

Reactie Stichting Clara Wichmann op het wetsvoorstel invoering extra geboorteverlof (WIEG)

Aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer drs. W. Koolmees

Amsterdam, 18 maart 2018

Excellentie,

Stichting Clara Wichmann maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op het conceptwetsvoorstel voor de Wet invoering extra geboorteverlof (WIEG). De stichting beoogt de rechtspositie van vrouwen in Nederland te verbeteren door middel van, onder andere, het voeren van rechtszaken.

Met het wetsvoorstel beoogt het kabinet een aantal belangrijke doelen mogelijk te maken: grotere betrokkenheid van de partners bij het pasgeboren kind, betere hechting van het kind aan de partner, versterking positie van moeders op de arbeidsmarkt en een evenwichtigere verdeling van zorg en werk tussen de ouders. Daarvoor wordt het geboorteverlof verlengd en is het mogelijk om aanvullend geboorteverlof op te nemen. In dat laatste geval zorgt het UWV voor een uitkering ter hoogte van 70 % van het dagloon (tot een maximum) voor de duur van vijf weken.

Clara Wichmann staat zeer positief tegenover dit wetsvoorstel. Het is een belangrijke stap naar een betere verdeling van zorg en werk tussen ouders. Dat is tevens het doel van de Alliantie ‘Samen Werkt Het’ waar wij, samen met het Ministerie van OCW, deel van uitmaken met als beoogd doel mogelijkheden voor een betere werk-zorg balans te creëren voor vrouwen, en dan met name voor financieel kwetsbare vrouwen. Vanuit dat perspectief maken wij aantal kanttekeningen bij het wetsvoorstel.

Lage SES

Voor gezinnen die van een minimumloon moeten leven biedt dit wetsvoorstel geen prikkels om het aanvullend geboorteverlof op te nemen. Met een uitkering die 70% van het dagloon vergoedt komt het gezin onder de bijstandsnorm uit. Dat raakt ook aan de kansen van vrouwen met een laag inkomen op de arbeidsmarkt. De zorgtaken blijven op deze manier onverminderd op hen rusten en de traditionele rollen worden op deze manier in stand gehouden. Deze groep wordt zodoende uitgesloten van de positieve effecten van de regeling. Omdat wij daar geen geldige rechtvaardigingsgrond voor zien gezien de doelstelling van de regeling, is dit discriminatoir. Zeker ook in het licht van het navolgende:

Verlof verplicht maken

Om gelijke kansen voor mannen en vrouwen te creëren is het noodzakelijk om het geboorteverlof voor partners wettelijk verplicht te stellen overeenkomstig de vier weken voorafgaand aan de bevalling in het geval van de moeders. De onevenwichtige zorg-werkbalans in Nederland is al vaker onderwerp geweest van kritiek door verschillende VN comités, meest recent van het comité dat toeziet op de naleving van socio-economische rechten (het CESCR)¹, en de Commissie uitbanning

¹ Concluding Observations van het CESCR met betrekking tot Nederland van 23 juni 2017 onder paragraaf 23 a, c en d, als ook paragraaf 34-35 (E/C.12/NLD/CO/6).

vrouwendiscriminatie (CEDAW)². Op deze manier wordt ook voorkomen dat per beroepssector of economische status of opleidingsniveau grote verschillen gaan ontstaan bij het daadwerkelijk gebruikmaken van de regeling.

Zelfstandigen

Zelfstandigen zijn uitgesloten van de regeling, terwijl een groot deel van hen tot de werkende armen hoort. Het kabinet vindt dit gerechtvaardigd omdat deze zelf hun arbeidstijden kunnen bepalen en in de middelen voor verlof kunnen voorzien. Dat zou inherent zijn aan zelfstandig ondernemerschap.

Met dezelfde argumenten zijn 2004 – 2008 vrouwelijke zelfstandigen van uitgesloten geweest van een zwangerschapsuitkering. Op 8 maart 2018 heeft uw Ministerie aangekondigd deze vrouwen alsnog te compenseren. De aanleiding hiervoor zijn de vele rechtszaken geweest die een aantal vrouwen samen met onze stichting en de vereniging Vrouw en Recht Clara Wichmann hebben gevoerd. Die procedures hebben ons langs de VN Commissie uitbanning vrouwendiscriminatie (CEDAW) gevoerd. In de CEDAW-klacht ging het onder meer over de interpretatie van het begrip ‘werknemer’. Uw voorganger nam het standpunt in het daarbij uitsluitend zou gaan om mensen die in loondienst werken. De Commissie oordeelde anders en gaf aan dat ook zelfstandig werkenden onder dat begrip vielen.³ En omdat het oordeel van de Commissie gezaghebbend is, is dit oordeel overgenomen door de Nederlandse rechters.⁴

In artikel 18 derde lid van het VN kinderrechtenverdrag gaat het ook over werkende ouders: *De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.* Volgens ons horen de begrippen in het internationale recht uniform uitgelegd worden en kunnen we daarom aannemen dat de werkende ouders van het VN kinderrechtenverdrag ook de zelfstandigen zijn conform de interpretatie van het begrip werknemer onder het VN Vrouwenverdrag. Het lijkt ons dan ook niet in overeenstemming met het internationale recht om ouders die zelfstandig ondernemer zijn uit te sluiten van een regeling die als doel heeft om een betere balans in werk-zorg taken te realiseren.

Emancipatie-effect rapportage

Het wetsvoorstel voorziet in een evaluatie van de effecten van de wet waarbij het effect op de partner wordt onderzocht. Wij roepen het kabinet op om eveneens het emancipatie-effect te meten, en wel de invloed die de regeling heeft op de verdeling van werk en zorg tussen partners, alsook het effect op de werkende moeders.

Hoogachtend,

Stichting Clara Wichmann,

Aniek de Ruijter
Voorzitter

² Concluding Observations van het CEDAW met betrekking tot Nederland van 24 november 2016 onder paragraaf 36 a en b (CEDAW/C/NLD/CO/6).

³ Blok et al v. Nederland, zaaknr. 36/2012, 18 maart 2014 (CEDAW/C/57/D/36/2012).

⁴ Centrale Raad van Beroep op 27 juli 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:2461.